

Hr Kristen Michal

Peaminister

18. august 2026

Vabariigi Valitsus, Stenbocki maja, Rahukohtu 3, 15161 Tallinn

PÖÖRDUMINE: Euroopa Liidu eelarveperioodi 2028–2034 vahendite suunamine Eesti põllumajanduse ja toidutootmise konkurentsivõimesse — kohtumise ettepanek

Austatud peaminister

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK), kes koondab Eesti põllumajandustootjaid, toidutööstusi ning maa- ja metsamajandusettevõtjaid, esindades enam kui 30 000 sektori osalist, pöördub Teie poole ettepanekuga kohtuda esimesel võimalusel, et leppida kokku Euroopa Liidu eelarveperioodi 2028–2034 vahendite kasutamises Eesti põllumajanduse ja toidutootmise konkurentsivõime tugevdamiseks.

Meile teadaoleva info kohaselt arutab valitsus Riigiplaani eelarvejaotuse ettepanekut, millega põllumajanduse ja toidutööstuse investeeringuteks suunatakse kokku 295 miljonit eurot – 245 miljonit põllumajandusele ja 50 miljonit toidutööstusele. See on 251 miljonit eurot ehk ligi 46% vähem kui 546 miljonit eurot, mille Euroopa Komisjon on oma eelarveettepanekus ette näinud Eesti põllumajanduse sissetuleku- ja konkurentsivõime vähendamiseks. Eesti riik ja põllumajandussektor on üle kahekümne aasta üheskoos seisnud selle eest, et meie tootjate konkurentsipositsiooni ebavõrdsust Euroopa Liidus vähendataks. Nüüd, mil see mahajäämus on Euroopa Liidu eelarveettepanekus lõpuks arvesse võetud, kavandab Eesti ise ligi poole sellest eraldisest sektorist kõrvale suunata. Seda on põllumajandus- ja toidutootjatele väga raske selgitada.

Küsimus ei ole toetusraha jagamises, vaid investeeringutes, mis toovad end tagasi väliskaubandusbilansi paranemise ja toidujulgeoleku näol. Eesti põllumajandussaaduste ja toidukaupade väliskaubandusbilansi puudujääk oli 2025. aastal 539 miljonit eurot, kuigi oleme Euroopa Liidus põllumajandusmaa poolest elaniku kohta viie rikkama riigi seas. Iirimaa ja Leedu on sarnase ressursi muutnud konkurentsieeliseks – nende põllumajandussaaduste ja toidukaupade netoeksport oli 2025. aastal vastavalt 5,4 miljardit ja 1,0 miljardit eurot. Meie mahajäämuse põhjus on tootmisbaasis: Eesti põllumajandusettevõtete hoonete, masinate ja seadmete väärtus hektari kohta (1 567 eurot) jääb EL keskmisele (2 456 eurot) alla 889 euro võrra (36%) ning toodangu väärtus hektari kohta (1 350 eurot) EL keskmisele (3 025 eurot) alla 1 675 euro võrra (55%). Negatiivne väliskaubandusbilanss on ühtviisi nii majanduse arengu kui ka toidujulgeoleku küsimus – kriisilukorras suudavad toidujulgeolekut tagada üksnes tavaoludes konkurentsivõimelised ettevõtted.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda on Eesti suurim ja mõjukaim põllumajandus-, toidutööstuste, maa- ning metsamajanduse ettevõtjaid ühendav katusorganisatsioon. Koja liikmete arv on otse ja liikmesorganisatsioonide kaudu keskmiselt 30 000.

Otsuse ajastus on strateegiliselt kriitiline. Aastatel 2015–2025 on veiste arv Euroopa Liidus vähenenud 7,7 miljoni looma ehk 10% võrra ning piimatootmine ja loomakasvatus liiguvad Põhja- ja Ida-Euroopa suunas – Eestil on järgmise 10–20 aasta reaalne kasvupotentsiaal. Samas tähendab Ukraina võimalik liitumine Euroopa Liiduga või lõimumine siseturuga, et Eesti põllumajandus peab olema konkurentsivõimeline juba enne seda. Investeeringisvõimalus on praegu – hiljem on mahajäämust järele võtta oluliselt kallim või võimatu.

EPKK ettepanek on selge: Euroopa Komisjoni poolt Eestile ette nähtud 546 miljonit eurot seitsme aasta jooksul koos riigipoolse kaasrahastusega tuleb täies mahus suunata põllumajandus- ja toidusektori investeeringutesse. Prioriteetideks on loomakasvatuse taastamine ja laiendamine (sea-, linnu-, veise- ja lambakasvatus, järgmise põlvkonna loomaheaolunõuetele vastavad farmid), piimatootmise ja -töötlemise mahu kasv, sealhulgas uus piimatööstus, teravilja ja aiandussaaduste väärindamine, biogaasi tootmine ning esmatootmise ja toidutööstuse automatiseerimine. Sama vajadust kinnitas Riigikogu 19. märtsi arutelu, kus kõigi kuue fraktsiooni esindajad käsitlesid põllumajandust ja toidutootmist strateegilise valdkonnana.

Palume Teiega kohtumist enne valitsuse lõplikku otsust eelarve jaotuse kohta, võimalusel 25. augustil. Juhime tähelepanu, et 25. augustil algab Tallinnas põllumajandus- ja toidusektori üleriigiline aktsioon, mis on jätk 19. märtsi meeleavaldusele, kus osales 689 traktorit üle Eesti. EPKK eelistab lahendust dialoogi teel ning on kohtumiseks valmis Teile sobival ajal ja viisil. Samuti oleme tänulikud, kui leiate võimaluse tulla 25. augustil ise põllumajandustootjatega kohtuma ja valitsuse seisukohti selgitama.

Lugupidamisega

Kerli Ats

Juhatuse esinaine

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

kerli.ats@epkk.ee

+372 5647 5660

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda on Eesti suurim ja mõjukaim põllumajandus-, toidutööstuste, maa- ning metsamajanduse ettevõtjaid ühendav katusorganisatsioon. Koja liikmete arv on otse ja liikmesorganisatsioonide kaudu keskmiselt 30 000.